

Ervaringen van een huidkunstenaar

F. Meulenberg

Ralph Moelker (42) is tatoeëerder sinds 25 jaar. Die beroepskeuze verrast niet, voor wie beseft dat zijn vader de alom bekende Rotterdammer 'Tattoo Bob' is. "Mijn vader maakte in de jaren '80 van de vorige eeuw een eerste 'lichaamsatlas' voor tatoeëerders. Hij deed dit samen met de in 2019 overleden dermatoloog Ernst Stolz. De verwevenheid van tatoeëerders en dermatologen kent dus een lange voorgeschiedenis."

De geschiedenis van tatoeages is in één zin samen te vatten: van randverschijnsel tot mainstream. "Iedereen kent de gewoonte van vroegere zeelieden om een tattoo te laten zetten. Was dat destijds nog een bijzonderheid verkozen door randgroeperingen, zijn tattoos niet langer weg te denken uit deze maatschappij. Van voetballers via popmusici en rapartiesten tot aan de Bekende Nederlander én de 'gewone' burger. Ik zou geen beroepssector weten die geheel zonder tattoo rondloopt." Over dokters en dermatologen: "Onder de jonge garde medici zullen er zeker mensen zijn met een tattoo. De oudere garde heeft die niet, voor zover ik weet."

Politici wellicht?

Die vraag wuift hij met klem weg: "De helft van de Tweede Kamerleden draagt een tatoeage!" Officiële cijfers ontbreken maar Moelker schat in dat ongeveer 20% van de Nederlandse bevolking een tattoo draagt. Zelf draagt hij één kleine tattoo op de binnenkant van een arm, gezet door zijn vader.

PROEFONDERVINDELIJK LEERPROCES

Een tatoeëerder heeft een vrij beroep, er bestaan geen door de overheid voorgeschreven en gecertificeerde opleidingen. Hoe zijn jullie opgeleid of gaat het via leermeester/gezel methode?

"Vroeger zetten men tattoos in zeemanswijken in Rotterdam. Dat ging via het meester-leerling-model. Het leren ging dus proefondervindelijk. Praktijkervaring opdoen, is nog steeds de beste leerschool. Al biedt internet heden ten dage genoeg materiaal om aanvullende kennis op te doen van technieken en materialen. Het is echter een misvatting dat je sommige dingen even kun leren via een cursusje. Zo zie ik met enige regelmaat mensen, behandeld in een schoonheidsinstituut met permanente make-up. Dat leert een mens niet in een cursus van een week. Niemand wil uiteindelijk rondlopen met halve wenkbrauwen of zo, toch?"

"Er bestaat overigens geen beroepsvereniging van vakgenoten. Tatoeëerders zijn moeilijk op één lijn te krijgen. Iedereen streeft wel de hygiënerichtlijnen van de GGD na, als norm voor kwaliteit." Na een kort zwijgen: "Vandaag de dag kun je overal apparatuur bestellen, via marktplaats et cetera. Mensen gaan dan snel aan de slag en beschadigen vaak meer dan dat ze versieren. Een ervaren tatoeëerder weet exact op welke manier de naald door de huid glijdt; te weinig ervaring zal de huid juist beschadigen."

Tatoeëerder Ralph Moelker bezig met een tepelreconstructie.

Hoe houden jullie kennis en vaardigheden op peil?

"Opnieuw: door het te doen! Je moet altijd scherp letten op de eigen kwaliteit én de kwaliteit die collega's leveren. Wederzijds kritisch naar elkaar zijn, helpt dan enorm. Vergis je niet, ons vak blijft zich ontwikkelen. Neem bijvoorbeeld micro-haartransplantatie oftewel MHP. Met speciale inkt en naalden zetten we stoppels op de kale hoofdhuid. Deze inkt is speciaal ontwikkeld voor de hoofdhuid en de naalden hiervoor zijn fijner dan bij de reguliere tattoo. Hier heb ik mijn eigen methode voor en ik was één van de eersten in Nederland die de behandeling uitvoerde. Mensen komen vanuit heel Europa voor deze behandeling. Het resultaat is verbluffend realistisch, ook in de ogen van de dermatologen met wie we samenwerken. Het is een prachtige techniek en een uitkomst van mensen met alopecia. Men vergeet wel eens hoeveel last mensen kunnen hebben van kaalheid. Deze ingreep voegt een positieve dimensie toe aan hun kwaliteit van leven."

Wetenschapsjournalist en directeur NVDV

Wat maakt een tatoeëerder tot een goede tatoeëerder?

“Een tattoo-specialist moet vooral goed kunnen tekenen. Kunstzinnige aanleg is een allereerste versie en is iets wat je hooguit in beperkte mate kunt ‘leren’. Verder is kennis van technieken en materialen onontbeerlijk.”

SPIJTOPTANTEN

Klassieke tattoos zijn kreten als ‘moeder’ en afbeeldingen van een anker of een hartje. Dat lijken de dagen van weleer. Wat zijn de nieuwste modes op dit gebied?

“Mannen kiezen voor steeds grotere afbeeldingen, bij voorkeur aan te brengen op hele lichaamsdelen. Wat daarbij ook opvalt, is dat zij steeds minder afbeeldingen in kleur willen laten zetten. Vrouwen houden het vooral bij kleine afbeeldingen van luttele centimeters. Overall kan ik zonder meer zeggen: een tattoo mag gezien worden!”

Hanteert u zekere ethische grenzen? Zijn er tatoeages die u weigert te zetten?

“Wij tatoeëren zeker niet in het gezicht, met uitzondering van permanente make-up behandelingen en medische tatoeages, bijvoorbeeld vanwege littekens. Daarnaast weigeren we rare racistische of haatdragende leuzen of teksten te zetten.”

Hoe zit het met piercings en het veranderen van lichaamsvormen?

“Wij zetten al jarenlang op verantwoorde wijze piercings. Dat is een echte hype onder de jongeren. Wij geven goede mondelinge en verstrekkende schriftelijke informatie. Zo vertellen we altijd hoe men qua genezing met de piercings moet omgaan. Rare dingen als *tongue-splitting* zul je bij ons niet terugvinden.”

De geneeskunde kent de WGBO; mensen moeten bedenktijd hebben. Gebeurt dat ook in uw praktijk?

“Zeker! Bij medische en cosmetische tatoeages geven wij bedenktijd en wanneer dat mogelijk is, zijn we bereid klanten een gratis proefstukje mee te geven.”

Ziet u ook wel eens spijtoptanten? Hoeveel?

“Als ik een schatting mag maken, denk ik dat 2 tot 3% van onze klanten bestaat uit ‘spijtoptanten’. Die zijn er in twee soorten. De grootste groep zijn mensen die ontevreden zijn over een in hun ogen mislukte tattoo, veelal gezet in het buitenland overigens. Het klassieke soort zijn mensen die namen van hun voormalige geliefde willen wissen of laten vervangen door de naam van de meest recente beminde.”

Tepel voor en na reconstructie.

Welke complicaties ziet u en wat doet u ermee?

“Inmiddels heb ik zoveel ervaring opgedaan met het inkleuren van de huid, dat ik die huid ook steeds beter kan doorgronden. Je ziet vaak wat er gebeurt met de huid. De signalen van een mogelijke allergische reactie zijn soms in een vroeg stadium herkenbaar. Daarnaast zien we ook wel ontstekingen ontstaan in tattoos, maar dat komt minder vaak voor dan menigeen denkt.”

PROFESSIELE SAMENWERKING

Hebt u een samenwerkingsverband met huidprofessionals?

“Wij werken samen met een huidtherapeute. Haar taak is voornamelijk het verwijderen van tatoeages. Wij wilden dit direct goed en professioneel aanpakken. Dus niet zo maar iemand laten laseren. In de praktijk is daar dan ook veel over te doen. Wanneer de behandeling niet door een dermatoloog

Tekening uit de stripserie S1NGLE, gemaakt door Hanco Kolk & Peter de Wit, © ComicHouse.nl.

of huidtherapeut word uitgevoerd, kan de huid een ernstig trauma oplopen. Onze huidtherapeut werkt met het Quanta Q plus C lasersysteem. Het weghalen van tattoos is daarmee zeer goed haalbaar. Alleen de wat oudere, groene kleuren van vroeger zijn soms nog wat moeilijk te verwijderen.”

“Verder ben ik er erg blij met de samenwerking met het Ikazia Ziekenhuis in Rotterdam - waar de GGD overigens een vergunning voor moest verlenen. Het mooie is dat ik nu kan werken op de poli in het ziekenhuis en dat de vergoeding door de verzekeraar direct is geregeld. Dat maakt de drempel lager dan als vrouwen die vergoeding zelf moeten organiseren. In het Ikazia hou ik mij vooral bezig met medische tatoeages: de reconstructie van tepels. Voor veel vrouwen betekent de tepel-tatoeage de afsluiting van een hele zware tijd. Ze kregen vanwege borstkanker eerst chemo, daarna een borstamputatie en vervolgens de reconstructie van de borst. Pas als dat helemaal is genezen, kan ik de 3D-tepeltatoeage maken. Bij een borstamputatie kan de tepel immers vaak niet worden gespaard.” Prachtig werk, aldus Moelker: “Het oogt dermate natuurlijk dat een vrouw naar de sauna kan gaan en niemand ziet er iets van. Het is mooi om te merken hoeveel het voor deze vrouwen betekent. Ze zijn emotioneel, blij en heel erg dankbaar. Terwijl ik gewoon mijn werk doe. Maar ik ben blij dat ik hen zo vertrouwen en eigenwaarde voor een deel terug kan geven.”

“*Last but not least* kan ik alleen maar lovend zijn over de samenwerking met de tattoo-poli van dermatoloog Sebastiaan van der Bent. Voorheen was die poli gevestigd in het VUmc in Amsterdam, maar sinds een paar maanden in het Alrijne Ziekenhuis in Leiden, waar Sebastiaan werkt. Hij komt vooral in beeld bij ontstekingen. Hij doet ook onderzoek naar bijwerkingen en complicaties van tatoeages. In die zin is hij echt een pionier.” Moelker gelooft oprecht in samenwerking: “Mensen moeten in staat zijn over de grenzen van het eigen domein

heen te kijken, en bereid zijn van elkaar te leren. Dat klinkt als een cliché, maar het zou geen cliché zijn als er niet een kern van waarheid in zou schuilen.”

RICHTLIJNEN

Hij vervolgt: “Wij werken onder de strikte regels van het RIVM dat richtlijnen formuleerde op het gebied van hygiëne bij het zetten van tattoos, bij permanente make-up en piercings. Wij hebben zelfs een adviserende rol bij de GGD met betrekking tot de hygiënerichtlijnen voor onze branche. Dit resulteerde in een tattoo- en piercingwetgeving. Thijs Veenstra, hoofdinspecteur van de GGD op het gebied voor tattoo en piercing, vroeg mij destijds ook om zitting te nemen in een werkgroep van de NEN om te zorgen voor een solide basis voor Europese wetgeving op dat gebied. In samenwerking met overige EU landen is dat gelukt.”

Wat is de grootste maatschappelijke misvatting die over tattoos leeft?

“Dat het gevaarlijk zou zijn of op zijn minst vol risico's. Binnen Europa maken zich voor microbiologen sterk voor stringenter wetgeving. Wat zij uit het oog verliezen, is de proportionaliteit. Een middel moet namelijk niet onevenredig zwaar zijn in vergelijking met het doel dat men nastreeft: het tegengaan van relatief kleine 'misstanden'.”

Met zoveel ervaring moet u beschikken over heel wat anekdotes...

“Er is nog maar weinig wat mij verbaast. Behalve onlangs. Een klant kwam langs met een uitgebreide voorgeschiedenis, met onder andere zelfmoordneigingen, die duidelijk niet lekker in zijn vel zat. Die man was niet tevreden over zijn blanke huid en wilde eigenlijk over zijn hele lichaam veranderen in een donker getinte man. Een opmerkelijke hulpvraag, in mijn ogen, die ik niet eerder meemaakte. Tja, dat viel heel ver buiten de grenzen wat voor ons haalbaar is.”

Zijn tattoos een vorm van kunst, kitsch of louter een gimmick?

“Laat ik het zo zeggen: een dermatoloog is de huidspecialist, de tatoeëerder is een huidkunstenaar”.

CORRESPONDENTIEADRES

Frans Meulenberg

E-mail: f.meulenberg@nvdv.nl